

Để du lịch biển thành phố Hoa phượng đỏ “cất cánh”

NGUYỄN HOÀI NAM*

Sở hữu nhiều danh thắng nổi tiếng, như: Cát Bà, Đồ Sơn, Bạch Long Vĩ... cùng kết cấu hạ tầng được ưu tiên phát triển khá sớm và đã tương đối đồng bộ, tuy nhiên, việc khai thác những lợi thế này để phát triển du lịch nói chung, du lịch biển nói riêng tại Hải Phòng thời gian qua chưa đạt hiệu quả cao, sản phẩm du lịch biển chưa phong phú, chưa phát huy được tiềm năng và thế mạnh trong phát triển du lịch.

TIỀM NĂNG, LỢI THẾ LỚN ĐỂ PHÁT TRIỂN DU LỊCH BIỂN

Vùng biển Hải Phòng có diện tích khoảng 4.000 km², gấp 2,6 lần diện tích đất đai của Thành phố, chiếm 5,4% diện tích vịnh Bắc Bộ. Thành phố cũng có hơn 400 đảo, tập trung ở quần đảo Cát Bà (367 đảo) với diện tích 334,1 km², trong đó, đảo đá vôi Cát Bà là một trong ba đảo lớn nhất và là đảo đá vôi lớn nhất ở nước ta. Các hệ sinh thái biển quan trọng, như: rạn san hô phân bố ở ven bờ Cát Bà, Long Châu và Bạch Long Vĩ, rừng ngập mặn và thảm rong tảo - cỏ biển phân bố ở vùng triều, trên các bãi bồi cửa sông, ven biển, ven đảo. Theo Sở Du lịch Hải Phòng, vùng biển Hải Phòng có 135 loài thực vật nổi, 138 loài rong, 23 loài thực vật ngập mặn, 500 loài động vật đáy vùng triều, 150 loài san hô, 189 loài cá, tôm.

Nói đến Hải Phòng là nói tới khu du lịch Đồ Sơn, Hòn Dấu, đảo ngọc Cát Bà, cùng nhiều di tích lịch sử, văn hóa nổi tiếng, như: Đền Nghè (đền thờ Nữ tướng Lê Chân), sông Bạch Đằng lịch sử, Khu di tích Trưng Trích - Nguyễn Bình Khiêm, Bến tàu không số K15 - điểm khởi đầu của con đường huyền thoại Hồ Chí Minh trên biển.

Nhằm phát triển du lịch nói chung, du lịch biển nói riêng, Hải Phòng đã chủ động ban hành nhiều cơ chế, chính sách để hỗ trợ, cụ thể như: Nghị quyết số 09-NQ/TU, ngày 22/11/2006 của Ban Thường vụ Thành ủy (khóa XII) về phát triển du lịch Hải Phòng giai đoạn 2006-2010, định hướng đến năm 2020; Nghị quyết số 20/2006/NQ-HĐND, ngày 15/12/2006 về đẩy mạnh phát triển du lịch giai đoạn 2006-2010, định hướng đến năm 2020; Quyết định số 2732/QĐ-UBND, ngày 05/12/2014 phê duyệt Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch bền vững quần đảo Cát Bà đến năm 2015, tầm nhìn đến năm 2050; Chỉ thị 09/CT-UBND, ngày 17/05/2016 về tăng cường công tác

quản lý môi trường kinh doanh du lịch tại TP. Hải Phòng, trong đó nêu rõ trách nhiệm của người đứng đầu các ngành, địa phương, cơ quan đơn vị, doanh nghiệp trong việc bảo đảm môi trường kinh doanh du lịch...

Thành phố cũng đã chú trọng tới phát triển cơ sở vật chất hạ tầng du lịch cũng như nguồn nhân lực nhằm phục vụ ngày càng tốt hơn nữa cho du khách. Theo Sở Du lịch TP. Hải Phòng, tính đến hết năm 2016, toàn Thành phố đã có 313 cơ sở lưu trú với 5.712 phòng (trong đó có 7 khách sạn 3 sao với 1.463 phòng) và 52 khu, điểm du lịch. Nhìn chung, hệ thống khách sạn ở Thành phố đã đáp ứng nhu cầu về số lượng, chất lượng phục vụ ở các cơ sở lưu trú khá tốt, đáp ứng được yêu cầu của du khách.

Giai đoạn 2011-2015, du lịch Hải Phòng đã tạo được điểm nhấn với Lễ hội Hoa phượng Đỏ, Lễ hội Chọi trâu Đồ Sơn và nay đã trở thành lễ hội thường niên; năm 2013, tổ chức thành công Năm Du lịch quốc gia Đồng bằng sông Hồng; năm 2016, khánh thành Cảng hàng không quốc tế Cát Bi và mở hàng loạt đường bay nội địa và quốc tế mới kết nối với các thành phố du lịch trên thế giới... Đây là điều kiện rất thuận lợi cho phát triển du lịch nói chung, du lịch biển nói riêng.

Từ những tiềm năng và lợi thế nói trên, theo Sở Du lịch TP. Hải Phòng, trong những năm qua, Thành phố đã xác định du lịch là ngành kinh tế mũi nhọn, trong đó, chú trọng tập trung vào những

* TS., Trường Đại học Hải Phòng | Email: namncs@gmail.com

sản phẩm du lịch biển, như: du lịch sinh thái biển, nghỉ dưỡng; du lịch biển kết hợp hội thảo, hội nghị, hội chợ; du lịch biển thể thao mạo hiểm kết hợp tìm hiểu và khám phá những nét văn hóa đặc sắc của địa phương...

THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN DU LỊCH BIỂN TP. HẢI PHÒNG

Nhờ những tiềm năng, lợi thế và sự nỗ lực không ngừng của ngành du lịch Hải Phòng thời gian qua, theo Sở Du lịch Hải Phòng, lượng khách du lịch đến địa phương và doanh thu từ hoạt động du lịch nói chung, du lịch biển nói riêng đã đạt được nhiều kết quả tích cực (Bảng). Theo đó, từ năm 2011 đến năm 2016, khách du lịch biển luôn chiếm tỷ trọng phần lớn trong tổng số khách du lịch đến Hải Phòng (dao động từ 68%-84%), đa số khách đến tham quan du lịch Hải Phòng chọn Cát Bà hoặc Đồ Sơn là điểm đến. Đồng thời, doanh thu từ du lịch biển cũng chiếm 1/2 so với tổng doanh thu từ du lịch.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, du lịch biển Hải Phòng vẫn còn một số vấn đề tồn tại, hạn chế, như sau:

- Sản phẩm du lịch biển tại Hải Phòng còn nghèo nàn về nội dung, nặng về tham quan nghỉ dưỡng, chưa có tính độc đáo và sự khác biệt so với các sản phẩm du lịch biển của các thành phố khác;
- Chưa có những sản phẩm du lịch biển vào mùa đông, chưa có nhiều chương trình hành động mạnh mẽ có điểm nhấn để tạo nên sự khác biệt của Hải Phòng nhằm quảng bá hình ảnh về Hải Phòng;
- Sự liên kết giữa các điểm du lịch, các sản phẩm du lịch với nhau chưa được tổ chức tốt để tạo thành một chuỗi những sản phẩm du lịch liên hoàn hấp dẫn, nổi bật, khác biệt để cung ứng cho du khách;
- Cơ sở vật chất hạ tầng phục vụ du lịch biển chưa được đầu tư mang tầm cỡ quốc tế, điển hình là nhà hàng, khách sạn đạt tiêu chuẩn cao còn ít;
- Mức chi tiêu của khách du lịch thấp, thời gian lưu trú bình quân ngắn;
- Công tác xúc tiến quảng bá du lịch biển thời gian qua vẫn ở phạm vi hẹp và chưa thường xuyên, sâu rộng;
- Nhân lực du lịch chưa được cải thiện nhiều, tỷ lệ lao động chưa qua đào tạo nghiệp vụ cao, trình độ sơ cấp chiếm số lượng lớn, khả năng giao tiếp bằng ngoại ngữ còn yếu.

BẢNG: MỘT SỐ CHỈ TIÊU VỀ DU LỊCH CỦA HẢI PHÒNG GIAI ĐOẠN 2011-2016

Chỉ tiêu	Đơn vị tính	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tổng lượt khách du lịch	1.000 lượt	4.232	4.501	5.006	5.357	5.639	4.700
Khách quốc tế	1.000 lượt	564	569	581	593	624	566
Khách nội địa	1.000 lượt	3.668	3932	4425	4.764	5.015	4.134
Tổng lượt khách du lịch biển	1.000 lượt	3.503	3.785	3.427	4.463	4.726	3.780
Tỷ trọng lượt khách quốc tế	%	13,33	12,64	11,6	11,07	11,07	12,5
Tỷ trọng lượt khách nội địa	%	86,67	87,36	88,4	88,93	88,93	87,5
Tỷ trọng lượt khách du lịch biển so với tổng số lượt khách du lịch	%	82,74	84,09	68,45	83,31	83,8	84
Tỷ trọng doanh thu du lịch biển/ doanh thu du lịch	%	38,10	37,94	38,48	49,39	48,64	49,01

Nguồn: Sở Du lịch Hải Phòng

MỘT SỐ GIẢI PHÁP

Nhằm đẩy mạnh phát triển du lịch giai đoạn 2016-2020, định hướng đến năm 2030, Hải Phòng phấn đấu từ nay đến năm 2020, lượng khách tăng trung bình 8,2%/năm; tổng doanh thu du lịch tăng trung bình 8,9%/năm... Đến năm 2025, du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của Thành phố, xây dựng đảo Cát Bà trở thành khu du lịch quốc gia. Đến năm 2030, Hải Phòng trở thành trung tâm du lịch lớn của cả nước. Vì vậy, nhằm phát triển du lịch biển Hải Phòng trong thời gian tới, theo chúng tôi, cần thực hiện có hiệu quả một số giải pháp, như sau:

Một là, tiếp tục xây dựng và quảng bá thương hiệu kinh tế biển gắn liền với các sản phẩm, dịch vụ từ biển. Ngoài việc phát triển thương hiệu hàng hóa, sản vật truyền thống như: nước mắm Cát Hải, đồ hộp Hạ Long, bào ngư Bạch Long Vỹ, mực và tu hài Cát Bà..., việc khai thác, sử dụng biển cần được tiến hành hợp lý, hiệu quả và bền vững, đồng thời, liên kết giữa các ngành, nghề trong việc xây dựng một thương hiệu mang tầm vĩ mô.

Do đó, cần có cơ chế, cơ cấu lại ngành nghề kinh tế biển cho hợp lý, thích hợp để huy động sự tham gia tích cực, sự phối hợp, hợp tác của các bộ, ngành, địa phương, các doanh nghiệp và cộng đồng dân cư ven biển trong việc xây dựng, quảng bá thương hiệu kinh tế biển. Thành phố cần tích cực chỉ đạo đẩy nhanh tiến độ xây dựng các quy hoạch có liên quan đến phát triển kinh tế biển, như: Quy hoạch không gian biển, quy hoạch thủy sản, quy hoạch chung xây dựng Khu kinh tế Đình Vũ - Cát Hải, Quy hoạch phát triển dịch vụ logistics, Quy hoạch các cụm công nghiệp trên địa bàn Thành phố đến năm 2020, định hướng đến năm 2030, quy hoạch tổng thể phát triển du lịch bền vững trên Quần đảo Cát Bà, Đề án thành lập Công viên địa chất Cát Bà, đề án đánh giá tổng hợp hiện trạng vùng bờ,

Rà soát kết nối các quy hoạch phù hợp với quy hoạch phát triển kinh tế biển.

Bên cạnh đó, tăng cường hợp tác quốc tế về an ninh biển, đảo; thúc đẩy hợp tác với các tỉnh trong vùng Kinh tế trọng điểm Bắc Bộ, tam giác phát triển kinh tế Hà Nội - Hải Phòng - Quảng Ninh; chủ động xúc tiến và thiết lập quan hệ hữu nghị hợp tác với các tỉnh, thành phố và quốc tế có tính chất bổ sung cho nhau về lợi thế của Hải Phòng đối với tiềm năng, thế mạnh kinh tế biển; đối với các địa phương có nhiều điểm tương đồng thì tìm cách học hỏi kinh nghiệm phát triển kinh tế biển và du lịch biển.

Hai là, bảo vệ và phát huy di sản văn hóa phục vụ cho phát triển du lịch. Theo đó, cần tiếp tục phát triển các lễ hội: Chọi trâu Đồ Sơn, Lễ hội Nữ tướng Lê Chân, Lễ hội Làng cá Cát Bà, Lễ hội Từ Lương Xâm, Lễ hội Đền Trạng Trình Nguyễn Bình Khiêm, Lễ hội Hoa phượng đỏ trở thành sự kiện có sức hấp dẫn khách du lịch trong nước và quốc tế. Đến năm 2025, triển khai nội dung chương trình hành động nhằm bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa được công nhận trong Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Phấn đấu đi cùng với Vịnh Hạ Long, Quần đảo Cát Bà cũng sẽ được UNESCO công nhận là di sản thiên nhiên thế giới; có thêm 5-6 di tích xếp hạng quốc gia, 1 di tích xếp hạng quốc gia đặc biệt.

Ba là, tăng cường sự hỗ trợ của Nhà nước cho phát triển du lịch. Thành phố cần đảm bảo bố trí nguồn ngân sách địa phương kết hợp với kinh phí hỗ trợ từ ngân sách trung ương và huy động nguồn vốn xã hội hóa để thực hiện các dự án xây dựng, nâng cấp, cải tạo cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ hoạt động văn hóa và du lịch. Ưu tiên sử dụng hiệu quả nguồn đầu tư ngân sách nhà nước nhằm tạo vốn môi, hỗ trợ kinh phí và thu hút nguồn lực xã hội hóa thực hiện nhiệm vụ bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa; đào tạo nhân lực và hạ tầng các khu du lịch trọng điểm trên địa bàn Thành phố. Khuyến khích phát triển các hình thức kinh doanh thể thao, nhất là các loại hình du lịch thể thao mạo hiểm, du lịch biển đảo; các loại hình kinh doanh sản phẩm du lịch có khả năng tạo nguồn thu cao. Hỗ trợ từ ngân sách cho hoạt động nghiên cứu thị trường; tăng cường hỗ trợ từ ngân sách và huy động nguồn xã hội hóa cho hoạt động xúc tiến quảng bá văn hóa, du lịch.

Bốn là, tăng cường công tác quản lý nhà nước về du lịch. Cụ thể cần:

- Hướng dẫn các địa phương và cơ sở kinh doanh dịch vụ du lịch triển khai các giải pháp nhằm bảo vệ an toàn cho du khách, nâng cao chất lượng dịch vụ du lịch biển tại các khu, điểm du lịch Đồ Sơn và Cát Bà.

- Tổ chức các đoàn công tác liên ngành, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát hoạt động du lịch tại các địa phương vào thời điểm lễ hội, ngày lễ tết, đặc biệt là các lễ hội.

- Hàng năm mở lớp bồi dưỡng nghiệp vụ phục vụ du lịch, cứu hộ cứu nạn, cứu đuối, cấp cứu y tế cho đội ngũ nhân viên phục vụ trên các phương tiện vận chuyển nhằm đáp ứng yêu cầu của pháp luật về đảm bảo an toàn tuyệt đối cho khách du lịch.

- Tăng cường vai trò của Hiệp hội Du lịch trong việc phối hợp quản lý môi trường du lịch bảo đảm an ninh, an toàn, chống chèo kéo, ép giá khách du lịch; phát động phong trào các doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ du lịch tham gia phối hợp trong công tác giữ gìn an ninh trật tự, bảo đảm an toàn cho khách du lịch.

- Nghiên cứu, xác định thị trường quốc tế trọng điểm để xây dựng các sản phẩm du lịch và có hình thức tuyên truyền quảng bá phù hợp. Phát triển những hình thức hoạt động văn hoá đối ngoại đa dạng, hiệu quả để mở rộng cơ hội giới thiệu các giá trị văn hóa, thương hiệu du lịch Hải Phòng ra thế giới.

- Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực du lịch. Nâng cao chất lượng đào tạo nghề du lịch văn hóa theo tiêu chuẩn nghề ASEAN. Theo đó, cần tổ chức đào tạo nhân lực du lịch theo chuẩn quốc gia ở các hệ dạy nghề, trung cấp, tiến tới đào tạo cao đẳng, tương đương đại học và đại học. Tập trung đào tạo để có đủ hướng dẫn viên, thuyết minh viên thạo nghề, được trang bị kiến thức, hiểu biết toàn diện đáp ứng yêu cầu phục vụ khách du lịch trong nước và quốc tế. □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. HĐND TP. Hải Phòng (2009). *Nghị quyết số 01/2009/NQ-HĐND, ngày 29/04/2009 về phát triển kinh tế biển thành phố Hải Phòng đến năm 2015, định hướng đến năm 2020*
2. Sở Du lịch Hải Phòng (2016). *Báo cáo tổng kết công tác năm 2015 và phương hướng nhiệm vụ năm 2016*
3. Sở Du lịch Hải Phòng (2016). *Báo cáo tổng kết công tác năm 2016 và phương hướng nhiệm vụ năm 2017*
4. Đoàn Minh Huệ (2016). *Phát triển du lịch Hải Phòng - cần một "Nhạc trưởng"*, truy cập từ <http://bnews.vn/phan-trien-du-lich-hai-phong-can-mot-nhac-truong-/19591.html>